

О. Б. Іноземцева,

к. держ. упр., заступник начальника відділу вищої освіти та науки Управління освіти, науки та спорту апарату, Державна служба України з надзвичайних ситуацій

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-3764-0389>

DOI: 10.32702/2306-6814.2025.8.204

РОЗВИТОК ПРОФЕСІЙНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ КАДРІВ У СФЕРІ ЦИВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ: РОЛЬ ДЕРЖАВНОЇ ПОЛІТИКИ

О. Inozemtseva,

PhD in Public Administration, Deputy Head of the Higher Education and Science Division of the Department of Education, Science and Sports, State Emergency Service of Ukraine

DEVELOPMENT OF PROFESSIONAL COMPETENCE OF CIVIL PROTECTION
PERSONNEL: THE ROLE OF PUBLIC POLICY

У статті проаналізовано сучасний стан формування професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту, визначено основні виклики та тенденції розвитку системи професійної підготовки. Наголошено, що одним із ключових напрямів державної політики у сфері цивільного захисту є створення та розвиток компетентного кадрового потенціалу, здатного ефективно діяти в умовах надзвичайних ситуацій. Відзначено, що Державна служба України з надзвичайних ситуацій (ДСНС України) відіграє провідну роль у реалізації заходів державної політики у сфері цивільного захисту, забезпечуючи координацію між органами державної влади, підприємствами та установами.

Узагальнено основні завдання державної політики у сфері цивільного захисту, захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, запобігання їх виникненню, ліквідації їх наслідків, які включають управління техногенними ризиками, створення міжвідомчої системи моніторингу та прогнозування, підвищення ефективності державного нагляду за функціонуванням небезпечних виробництв тощо. Особливу увагу приділено питанням підготовки кадрів, які повинні мати високу професійну компетентність, навички кризового управління, а також відповідну фізичну, психологічну та технічну підготовку.

Окреслено ключові напрями реформування системи підготовки кадрів у сфері цивільного захисту, що включають модернізацію навчальних програм, розширення міжнародного співробітництва, удосконалення нормативно-правової бази та впровадження сучасних технологій. Особливу увагу приділено аналізу змін у підходах до навчання у зв'язку з правовим режимом воєнного стану в Україні. Встановлено, що кадри у сфері цивільного захисту стикаються з новими викликами, зокрема ліквідацією наслідків бойових дій, розмінуванням територій, реагуванням на гуманітарні катастрофи, що зумовлює необхідність удосконалення системи підготовки кадрів.

Висвітлено роль Єдиної державної системи цивільного захисту (ЄДСЦЗ) як всеохоплюючої структури, що функціонує через функціональні та територіальні підсистеми. Наголошено на важливості індивідуальної та спільної підготовки кадрів у сфері цивільного захисту, визначено їхні основні складові. Визначено, що впровадження сучасних методів підготовки, психологічна підтримка рятувальників та розширення міжнародного досвіду є важливими факторами підвищення ефективності функціонування системи цивільного захисту.

Таким чином, у статті узагальнено основні аспекти державної політики у сфері підготовки кадрів для потреб сфери цивільного захисту, визначено ключові напрями реформування та розглянуто перспективи розвитку кадрової політики у даній сфері. Акцентовано увагу на необхідності підвищення професійної компетентності фахівців, модернізації освітніх програм та розширення міжнародної співпраці як запоруки ефективного функціонування системи цивільного захисту України.

The article analyzes the current state of the formation of professional competence of civil protection personnel in Ukraine, identifies key challenges and trends in the development of the professional training system. It is emphasized that one of the key directions of state policy in the field of civil protection is the creation and development of a competent personnel potential capable of effectively operating in emergency situations. It is noted that the State Emergency Service of Ukraine (SESU) plays a leading role in implementing state policy measures in the field of civil protection, ensuring coordination between government authorities, enterprises, and institutions.

The main objectives of state policy in the field of civil protection, protection of the population and territories from emergencies, prevention of their occurrence, elimination of their consequences, which include management of technogenic risks, creation of an interdepartmental monitoring and forecasting system, increasing the efficiency of state supervision over the operation of hazardous industries, etc. are summarized. Special attention is given to the training of personnel who must possess a high level of professional competence, crisis management skills, as well as adequate physical, psychological, and technical preparedness.

The key directions of reforming the civil protection personnel training system are outlined, including the modernization of educational programs, the expansion of international cooperation, the improvement of regulatory and legal frameworks, and the introduction of modern technologies. Particular emphasis is placed on analyzing changes in training approaches due to the military conflict in Ukraine. It has been established that civil protection personnel face new challenges, including the elimination of the consequences of hostilities, demining of territories, and response to humanitarian disasters, necessitating improvements in the personnel training system.

The role of the Unified State Civil Protection System (USCPS) as a comprehensive structure operating through functional and territorial subsystems is highlighted. The importance of both individual and collective training of civil protection personnel is emphasized, and their key components are defined. It is determined that the implementation of modern training methods, psychological support for rescuers, and the expansion of international experience are crucial factors in enhancing the efficiency of the civil protection system.

Thus, the article summarizes the main aspects of state policy in the field of civil protection personnel training, identifies key directions for reform, and examines the prospects for the development of personnel policy in this area. Attention is drawn to the need to improve the professional competence of specialists, modernize educational programs, and expand international cooperation as a prerequisite for the effective functioning of Ukraine's civil protection system.

Ключові слова: цивільний захист, професійна компетентність, підготовка кадрів, ДСНС України, державна політика, надзвичайні ситуації, управління ризиками, реформування системи безпеки, міжнародне співробітництво, кризове управління.

Key words: civil protection, professional competence, personnel training, SESU Ukraine, state policy, emergencies, risk management, security system reform, international cooperation, crisis management.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Формування професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту є ключовим завданням для забезпечення ефективного реагування на надзвичайні

ситуації та мінімізації їхніх наслідків. В умовах зростаючих техногенних, природних і соціальних загроз роль державної політики у розвитку кадрового потенціалу цієї сфери стає визначальною. Державне регулювання,

законодавчі ініціативи та спеціальні освітні програми спрямовані на підготовку кваліфікованих кадрів, здатних діяти в умовах кризових ситуацій, координувати роботу різних служб і застосовувати сучасні технології в процесі ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Ефективність державної політики у формуванні професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту визначається комплексним підходом, який включає освітню підготовку, підвищення кваліфікації, соціальний захист та правове забезпечення діяльності фахівців. Інтеграція міжнародного досвіду, впровадження інноваційних методик навчання та цифрових технологій сприяють підвищенню рівня готовності персоналу до виконання завдань у кризових умовах. В умовах сучасності питання професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту залишається пріоритетним напрямом державної політики, що потребує системного вдосконалення та адаптації до сучасних викликів.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Формування професійної компетентності фахівців цивільного захисту є стратегічним напрямом державної політики, спрямованим, між іншим, на забезпечення ефективної діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі — ДСНС). Науково-теоретичне підґрунтя цього процесу закладено в дослідженнях таких учених, як А. Артюшенко (дослідження мобільності як складової управління професійною діяльністю), Т. Десятов (розробка компетентнісного підходу до підготовки фахівців), Л. Гаєвська (державно-громадське управління професійною освітою), М. Іщенко (особливості управління освітою в умовах цифровізації), Л. Калініна (організаційні механізми професійної підготовки) та О. Касьянова (моделювання діяльності сучасного фахівця). Незважаючи на значний обсяг наукових напрацювань, аналіз спеціальної літератури (Ю. Антошків, А. Ковальчук, І. Овчарук) та узагальнення практичного досвіду свідчать про недостатньо високий рівень професійної, зокрема фізичної, підготовленості кадрів у сфері цивільного захисту, що безпосередньо впливає на їхню здатність ефективно виконувати професійні обов'язки.

Однією з ключових проблем у сфері підготовки кадрів для потреб сфери цивільного захисту є невідповідність між потребою в проведенні аварійно-рятувальних операцій та недостатнім рівнем фізичної підготовки рятувальників. Крім того, відзначається розрив між необхідністю розвитку професійних компетенцій фахівців ДСНС і відсутністю ефективної системи управління цим процесом. Особливу увагу слід приділяти удосконаленню програм професійної підготовки кадрів, впровадженню сучасних освітніх технологій, підвищенню рівня фізичної та психологічної підготовки кадрів у сфері цивільного захисту. Державна політика у сфері формування професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту має бути спрямована на усунення цих суперечностей шляхом розробки комплексного підходу до підготовки кадрів, що поєднує освітні, організаційні, управлінські та фізичні аспекти підготовки.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є аналіз сучасного стану системи підготовки кадрів у сфері цивільного захисту в Україні, визначення ключових викликів та перспектив її удосконалення в умовах воєнного стану.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Одним із ключових напрямів державної політики у сфері цивільного захисту є підготовка та розвиток компетентного кадрового потенціалу, здатного ефективно діяти в умовах надзвичайних ситуацій. Відповідно до Конституції України, кожен громадянин має право на захист свого життя і здоров'я від наслідків аварій, катастроф, стихійних лих, а також на забезпечення цього права з боку органів виконавчої влади, підприємств та установ. Держава, як гарант цього права, створює та розвиває Єдину державну систему цивільного захисту (далі — ЄДСЦЗ), основне завдання якої — запобігати надзвичайним ситуаціям та ефективно реагувати на них.

Формування професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту є невід'ємною складовою ефективного функціонування системи. Це включає реалізацію організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних та інших заходів, спрямованих на запобігання та ліквідацію надзвичайних ситуацій (далі — НС). Державна політика в цьому напрямі передбачає: управління техногенними ризиками для зменшення кількості НС, створення міжвідомчої системи моніторингу та прогнозування, підвищення ефективності державного нагляду за функціонуванням небезпечних виробництв. У цьому контексті особливого значення набуває підготовка кадрів, які мають бути професійно готовими до реагування на НС, володіти навичками оперативного управління кризовими ситуаціями, а також мати належну фізичну, психологічну та технічну підготовку [1; 5].

Запобігання виникненню НС потребує висококваліфікованого персоналу, здатного оцінювати ступені ризику, оперативно реагувати на потенційні загрози та реалізовувати превентивні заходи. Реагування на НС передбачає злагоджену роботу підрозділів ЄДСЦЗ у межах планів локалізації та ліквідації аварій, оперативне усунення загроз життю і здоров'ю людей, а також надання невідкладної допомоги постраждалим. У зв'язку з цим актуальним завданням державної політики є розробка комплексних програм професійної підготовки кадрів у сфері цивільного захисту, модернізація системи їх навчання та впровадження сучасних технологій для підвищення їхньої професійної компетентності [2; 6].

Особливістю ЄДСЦЗ є її всеохоплюючий характер, адже вона функціонує через свої функціональні та територіальні підсистеми, які забезпечують реалізацію державної політики у сфері цивільного захисту, охоплюючи всю територію України та всі сфери суспільного життя. Відповідно, питання підготовки кадрів для системи цивільного захисту має особливе значення, оскільки від рівня їхньої професійної компетентності залежить ефективність забезпечення безпеки громадян у надзвичайних ситуаціях.

Створене в 1996 році Міністерство надзвичайних ситуацій України (МНС України), що об'єднало Штаб Цивільної оборони та Міністерство з питань захисту населення від наслідків аварії на Чорнобильській АЕС, про-

тягом 16 років зазнавало постійного реформування. Зміни стосувалися як центрального апарату, так і територіальних органів управління, аварійно-рятувальних служб та формувань. При цьому спостерігалися дві основні тенденції: централізація повноважень та створення нових підрозділів, а також, навпаки, передача відповідальності територіальним органам, що впливало на підготовку кадрів та їх фінансування. Указом Президента України було проведено фундаментальну реорганізацію, в результаті якої МНС України та Державна інспекція техногенної безпеки були об'єднані в ДСНС України, підпорядковану Міністерству оборони України, згодом — Міністерству внутрішніх справ України [2].

У процесі створення та подальшого реформування ДСНС України відбулися значні зміни в системі підготовки кадрів. На початковому етапі підготовка кадрів у сфері цивільного захисту базувалася на засадах, що існували у військах цивільної оборони Збройних сил СРСР. Деякі з цих підходів залишаються актуальними й сьогодні. Проте сучасні виклики вимагають постійного удосконалення системи навчання, що регламентується нормативно-правовими актами. Очікується, що подальші реформи вплинуть на зміст та організацію професійної підготовки фахівців цивільного захисту [3; 6].

Зважаючи на всеохоплюючий характер сфери цивільного захисту, Кабінет Міністрів України ухвалив постанову, яка визначає завдання та порядок підготовки кадрів з числа цивільних осіб, що працюють у сфері цивільного захисту. Документ передбачає, що підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації керівних кадрів і фахівців здійснюється з метою забезпечення потреб органів державного управління, місцевого самоврядування, підприємств та установ. Головний акцент робиться на підготовці фахівців, здатних компетентно виконувати завдання щодо управління техногенною та природною безпекою, мінімізації ризиків надзвичайних ситуацій, впровадження сучасних технологій та ліквідації наслідків НС [6; 9].

Вимоги до професійного рівня кадрів у сфері цивільного захисту визначаються нормативно-правовими актами, що регламентують їхню підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації. Однак нестабільність законодавчої бази та часті реформи ускладнюють комплексне оцінювання ефективності системи підготовки кадрів. Вперше на законодавчому рівні питання підготовки фахівців цивільного захисту було закріплено в Кодексі цивільного захисту України [4; 10].

Сучасна система підготовки фахівців у сфері цивільного захисту передбачає два основні напрями:

- індивідуальна підготовка — навчання фахівців за певною спеціальністю та рівнем освіти відповідно до посадових обов'язків;

- спільна підготовка — підготовка органів управління та сил цивільного захисту до виконання завдань з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

Індивідуальна підготовка включає:

- підготовку осіб рядового та начальницького складу служби цивільного захисту;

- навчання рятувальників та фахівців професійних аварійно-рятувальних служб;

- перепідготовку та підвищення кваліфікації медичних працівників служби цивільного захисту;

- навчання керівного складу та фахівців, діяльність яких пов'язана з організацією заходів у сфері цивільного захисту.

Підготовка кадрів здійснюється за таким алгоритмом:

- первинна підготовка — навчання та отримання освіти відповідного рівня;

- перепідготовка або спеціалізація — проводиться за необхідністю;

- підвищення кваліфікації — здійснюється у навчальних закладах з відповідною періодичністю;

- службова та професійна підготовка — безперервний процес навчання в рамках виконання посадових обов'язків.

Перед призначенням на посади, що потребують підвищеного рівня відповідальності та ризику, обов'язковими є попередня підготовка або стажування протягом випробувального терміну.

Спільна підготовка включає навчання:

- органів управління функціональних і територіальних підсистем ЄДСЦЗ;

- сил цивільного захисту, які здійснюють ліквідацію наслідків НС.

Кожна підсистема працює у межах класичної моделі управління, що включає сукупність організаційних структур, методичних підходів та нормативної бази.

Воєнний стан в Україні суттєво вплинув на систему цивільного захисту, висунувши нові вимоги до професійної компетентності її фахівців. На сферу цивільного захисту покладено тепер не лише завдання з ліквідації наслідків природних та техногенних катастроф, але й активного реагування на наслідки воєнних дій, включаючи обстріли, мінування та гуманітарні кризи.

У 2023 році ДСНС України зафіксувала збільшення кількості медико-біологічних надзвичайних ситуацій більш ніж удвічі порівняно з попереднім роком.

В умовах війни кадрів у сфері цивільного захисту стикаються з новими викликами, такими як реагування на наслідки бойових дій, надання першої медичної допомоги, морально-психологічна підготовка, співпраця з військовими структурами та забезпечення кібербезпеки. Ці обставини вимагають від рятувальників не лише традиційних навичок, але й здатності діяти в умовах підвищеного ризику та стресу.

Державна політика спрямована на модернізацію підготовки кадрів у сфері цивільного захисту. Зокрема, оновлюються програми навчання з акцентом на дії в бойових умовах, мінну безпеку та тактичну медицину. Зміцнюється матеріально-технічна база шляхом постачання сучасного обладнання та засобів захисту. Розширюється міжнародна співпраця для обміну досвідом та підвищення кваліфікації персоналу. Особлива увага приділяється психологічній підтримці рятувальників, включаючи тренінги та реабілітаційні програми.

Крім того, держава активно залучає громадян до навчання основам цивільного захисту, організовуючи курси з надання домедичної допомоги, інструктажі щодо дій під час обстрілів та евакуації, а також програми з поводження з вибухонебезпечними предметами.

Так, на схемі (рис. 1) представлено ключові напрями удосконалення державної політики у сфері формування професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту. Роль цієї політики полягає у створенні ефективної системи підготовки кадрів, здатних оперативно реагувати

Рис. 1. Напрями удосконалення державної політики формування професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту

Джерело: розроблено автором.

на надзвичайні ситуації, мінімізувати ризики та забезпечувати безпеку населення. Мета — підвищення рівня професійної підготовки, впровадження сучасних технологій, розширення міжнародної співпраці та зміцнення психологічної стійкості фахівців. Основні напрями реалізації включають модернізацію професійної підготовки через впровадження інформаційних технологій та оновлення нормативно-правової бази, удосконалення матеріально-технічної бази, розширення міжнародної співпраці шляхом обміну досвідом із закордонними рятувальними службами, психологічну підтримку фахівців, що включає заходи з профілактики вигорання, а також підготовку цивільного населення шляхом організації тренінгів з безпеки. Цінність цієї системи полягає у формуванні стійкого кадрового потенціалу, здатного працювати в екстремальних умовах та зберігати високий рівень професіоналізму, що сприяє загальній безпеці держави та громадян [1].

Таким чином, війна змусила систему підготовки кадрів цивільного захисту стати більш адаптивною та динамічною. Державна політика спрямована на вдосконалення професійної підготовки кадрів у сфері цивільного захисту, використовуючи міжнародний досвід та сучасні технології. Підвищення рівня професійної компетентності рятувальників є ключовим фактором ефективного захисту населення та швидкого реагування на виклики, пов'язані з воєнними діями.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючі результати дослідження, можна зробити висновок, що формування професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту є одним із ключових завдань державної політики у сфері безпеки. Державна служба України з надзвичайних ситуацій відіграє центральну роль у реалізації цієї політики, спрямованої на запобігання надзвичайним ситуаціям, ефективне реагування на них та мінімізацію їх наслідків.

Визначено, що сучасна система підготовки кадрів у сфері цивільного захисту орієнтована на два основні напрями: індивідуальну та спільну підготовку. Індивідуальна підготовка передбачає первинне навчання, перепідготовку, підвищення кваліфікації та спеціалізацію відповідно до посадових обов'язків, тоді як спільна підготовка охоплює навчання органів управління та сил цивільного захисту для ефективної взаємодії в надзвичайних ситуа-

ціях. Одним із ключових викликів залишається адаптація навчальних програм до сучасних загроз, зокрема бойових дій, мінної безпеки та кіберзахисту.

Також значним фактором впливу на систему цивільного захисту є реформи, які впроваджували останніх десятиліть спричинили зміни в організаційній структурі ДСНС, процесів управління та кадровій політиці. Зокрема, об'єднання Міністерства надзвичайних ситуацій України та Державної інспекції техногенної безпеки у єдину службу посилило централізоване управління, що дозволяє ефективніше координувати дії на загальнодержавному рівні.

Воєнний стан поставив перед кадрами сфери цивільного захисту нові завдання, такі як реагування на наслідки воєнних дій, забезпечення евакуації населення, ліквідація наслідків руйнувань, надання медичної та психологічної допомоги постраждалим, що вимагає впровадження сучасних технологій навчання, розвитку матеріально-технічної бази та міжнародного співробітництва. Досвід інших країн у сфері підготовки рятувальників стає важливим джерелом для вдосконалення української системи цивільного захисту.

Для покращення професійної компетентності кадрів у сфері цивільного захисту доцільним є впровадження комплексного підходу, що включає оновлення навчальних програм, використання новітніх технологій у процесі підготовки, розширення міжнародної співпраці та створення системи психологічної підтримки. Також необхідно підвищувати рівень підготовки цивільного населення через навчальні курси з безпеки, домедичної допомоги та дій у надзвичайних ситуаціях.

Таким чином, вдосконалення системи професійної підготовки кадрів у сфері цивільного захисту є важливим чинником забезпечення національної безпеки України. Державна політика у даній сфері має бути спрямована на розвиток кадрового потенціалу, підвищення рівня підготовки спеціалістів, впровадження сучасних технологій та зміцнення міжнародного співробітництва. Вищезазначені заходи сприятимуть підвищенню ефективності системи цивільного захисту, що є особливо актуальним у сучасних умовах.

Література:

1. Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2023 році

// Державна служба України з надзвичайних ситуацій. URL: <https://dsns.gov.ua/upload/2/0/4/5/2/3/6/zvit-pro-osnovni-rezultati-diialnosti-dsns-u-2023-roci.pdf>.

2. Про затвердження Положення про Державну службу України з надзвичайних ситуацій: постанова Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text>.

3. McConnell E. A. How Close Are You to Burnout? RN. 1981. № 44 (5). P. 29—33.

4. Maslach C., Leiter M. P. Preventing Burnout and Building Engagement: A Complete Program for Organizational Renewal. San Francisco: Jossey-Bass, 2000. P. 204—220.

5. Пашко Л. А. Людські ресурси у сфері державного управління: теоретико-методологічні засади оцінювання. Київ: Вид-во НАДУ, 2005. 236 с.

6. Про внесення зміни до Положення про єдину державну систему цивільного захисту: постанова Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 545. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2022-%D0%BF#Text>.

7. Про затвердження Порядку психологічного забезпечення в Державній службі України з надзвичайних ситуацій: наказ МВС України від 31.08.2017 № 747. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-17#Text>.

8. Світлична Н. О. Особливості взаємозв'язку долаючої поведінки та емоційного вигорання у працівників ДСНС України. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 груд. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 137—139.

9. Селюкова Т. В. Особливості відповідальності, організованості і самоконтролю у майбутніх співробітників ДСНС України. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 груд. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 139—142.

10. Сергієчко Н. П. Професійна деформація працівників ДСНС України на різних етапах професіоналізації. Шляхи покращення системи професійної підготовки правоохоронців до дій в екстремальних умовах: зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф. (м. Харків, 18 груд. 2015 р.) / МВС України, Харків. нац. ун-т внутр. справ. Харків, 2015. С. 145—148.

11. Кадрова політика і державна служба / [С. М. Сержогін, Н. Т. Гончарук, Н. А. Липовська та ін.]. Дніпропетровськ: ДРІДУ НАДУ, 2011. 352 с.

12. Stechmiller J., Yarandi H. Predictors of Burnout in Critical Care Nurses. Heart & Lung. 1993. № 22 (6). P. 534—541.

13. Freudenberg H. Staff Burnout. Social Issues. 1974. № 30 (1). P. 159—166.

References:

1. Derzhavna sluzhba Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii (2024), "Report on the main results of the activities of the State Emergency Service of Ukraine in 2023", available at: <https://dsns.gov.ua/upload/2/0/4/5/2/3/6/zvit-pro-osnovni-rezultati-diialnosti-dsns-u-2023-roci.pdf> (Accessed 11 March 2025).

2. Cabinet of Ministers of Ukraine (2015), Resolution "On Approval of the Regulations on the State Emergency Service of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1052-2015-%D0%BF#Text> (Accessed 07 March 2025).

3. McConnell, E. A. (1981), "How Close Are You to Burnout?", RN, vol. 44, no. 5, pp. 29-33.

4. Maslach, C. and Leiter, M. P. (2000), Preventing Burnout and Building Engagement: A Complete Program for Organizational Renewal, Jossey-Bass, San Francisco, USA.

5. Pashko, L. A. (2005), Liudski resursy u sferi derzhavnoho upravlinnia: teoretyko-metodolohichni zasady otsiniuvannia [Human Resources in Public Administration: Theoretical and Methodological Foundations of Evaluation], NAPA Publishing, Kyiv, Ukraine.

6. Cabinet of Ministers of Ukraine (2022), Resolution "On Amendments to the Regulation on the Unified State System of Civil Protection", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/545-2022-%D0%BF#Text> (Accessed 21 March 2025).

7. Ministry of Internal Affairs of Ukraine (2017), Order "On Approval of the Procedure for Psychological Support in the State Emergency Service of Ukraine", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1390-17#Text> (Accessed 26 March 2025).

8. Svitlychna, N. O. (2015), "Peculiarities of the relationship between coping behavior and emotional burnout among employees of the State Emergency Service of Ukraine", Shliakhy pokrashchennia systemy profesiinoi pidhotovky pravookhorontsiv do dii v ekstremalnykh umovakh [Ways to improve the system of professional training of law enforcement officers for actions in extreme conditions], Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine, pp. 137—139.

9. Seliukova, T. V. (2015), "Features of responsibility, organization and self-control among future employees of the State Emergency Service of Ukraine", Shliakhy pokrashchennia systemy profesiinoi pidhotovky pravookhorontsiv do dii v ekstremalnykh umovakh [Ways to improve the system of professional training of law enforcement officers for actions in extreme conditions], Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine, pp. 139—142.

10. Serhiiechko, N. P. (2015), "Professional Deformation of Employees of the State Emergency Service of Ukraine at Different Stages of Professionalization", Shliakhy pokrashchennia systemy profesiinoi pidhotovky pravookhorontsiv do dii v ekstremalnykh umovakh [Ways to improve the system of professional training of law enforcement officers for actions in extreme conditions], Kharkiv National University of Internal Affairs, Kharkiv, Ukraine, pp. 139—142.

11. Serohin, S. M., Honcharuk, N. T., Lypovska, N. A., et al. (2011), Kadrova polityka i derzhavna sluzhba [Personnel Policy and Public Service], DRIDU NAPA, Dnipropetrovsk, Ukraine.

12. Stechmiller, J. and Yarandi, H. (1993), "Predictors of Burnout in Critical Care Nurses", Heart & Lung, vol. 22, no. 6, pp. 534—541.

13. Freudenberg, H. (1974), "Staff Burnout", Social Issues, vol. 30, no. 1, pp. 159—166.

Стаття надійшла до редакції 05.04.2025 р.